

STOSOWANIE PRAWA PRYWATNEGO MIĘDZYNARODOWEGO. STWIERDZENIE TREŚCI ORAZ ZASTOSOWANIE PRAWA OBCEGO. JURYSDYKCJA. UZNAWANIE I WYKONYWANIE ORZECZEŃ

PRAWO PRYWATNE MIĘDZYNARODOWE

lukasz.gozdziaszek@uwr.edu.pl
www.gozdziaszek.pl
www.facebook.com/gozdziaszek
BLOG: www.prawo-internetu.pl

dr Łukasz Goździaszek

AKTY PRAWNE

- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 503): art. 1, 4-10, 67, 68
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 217 ze zm.): art. 51a, 51b, 53c
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.): art. 1097-1103, 1106, 1145-1146, 1150-1151
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE L 351 z 20.12.2012, s. 1): art. 1, 2, 4-31, 36-63
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz. Urz. UE L 177 z 4.7.2008 r., s. 6): art. 12, 18, 20-23

ELEMENT OBCY

Art. 1 PPM

Ustawa niniejsza reguluje właściwość prawa dla stosunków z zakresu **prawa prywatnego** związanych **z więcej niż jednym państwem.**

USTALENIE PRAWA OBCEGO

Art. 51a PRAWA O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH

§ 1. Sąd z urzędu ustala i stosuje właściwe prawo obce. Sąd może zwrócić się do **Ministra Sprawiedliwości** o udzielenie tekstu tego prawa oraz wyjaśnienie obcej praktyki sądowej.

§ 2. Sąd może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości również o udzielenie informacji co do istnienia **wzajemności** w stosunkach z państwem obcym.

§ 3. Celem ustalenia treści prawa obcego lub obcej praktyki sądowej albo istnienia wzajemności sąd może zastosować także **inne środki, w tym zasięgnąć opinii biegłych**.

USTALENIE PRAWA OBCEGO

Art. 51b PRAWA O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH

W razie wątpliwości co do istnienia **przywileju lub immunitetu** wynikającego z prawa międzynarodowego sąd może zwrócić się do ministra właściwego do spraw zagranicznych o informację.

USTALENIE PRAWA OBCEGO

Art. 53c PRAWA O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH

§ 1. Minister Sprawiedliwości może zażądać przedstawienia mu **akt sprawy**, w której sąd zwrócił się o udzielenie tekstu prawa obcego, wyjaśnienie obcej praktyki sądowej lub informację co do istnienia wzajemności w stosunkach z państwem obcym.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może zażądać przedstawienia mu akt sprawy lub niezbędnych informacji w celu wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed sądami międzynarodowymi, komitetami traktatowymi, organizacjami międzynarodowymi lub międzynarodowymi sądami arbitrażowymi.

§ 2a. Minister Sprawiedliwości może żądać udostępnienia akt sprawy, o których mowa w § 2, ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych na jego wniosek, w celu wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka lub innym organem międzynarodowym.

§ 3. Akta spraw zakończonych mogą być udostępniane jednostkom organizacyjnym prowadzącym działalność naukową lub badawczo-rozwojową dla celów naukowych i badawczych, a także Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury dla celów dydaktycznych.

WYBÓR PRAWA

Art. 4 PPM

1. W przypadkach przewidzianych w ustawie można dokonać wyboru prawa właściwego.
2. Wybór prawa powinien być wyraźny lub w sposób jednoznaczny wynikać z okoliczności sprawy, chyba że przepis dopuszczający wybór prawa stanowi inaczej.
3. Wybór prawa dokonany po powstaniu stosunku prawnego nie narusza praw osób trzecich.
4. Jeżeli przy dokonaniu czynności prawnej, a przed wyborem prawa zostały dopełnione wymagania w zakresie formy przewidziane przez prawo właściwe dla formy tej czynności, jej ważność nie może być podważana na podstawie prawa, któremu ta czynność podlega w wyniku wyboru prawa.
5. Przy ustalaniu, czy dokonano wyboru prawa oraz do oceny ważności wyboru prawa stosuje się przepisy art. 11, art. 17, art. 24 i art. 25.
6. Przepisy ust. 2-5 stosuje się do zmiany i uchylecia wyboru prawa.

PRZEPISY WYMUSZAJĄCE SWOJE ZASTOSOWANIE

Art. 8 PPM

1. Wskazanie prawa obcego nie wyłącza zastosowania tych przepisów prawa polskiego, z których **treści lub celów w sposób niewątpliwy wynika, że regulują one podlegający ocenie stosunek prawny bez względu na to, jakiemu prawu on podlega.**

2. Przy stosowaniu prawa właściwego można uwzględnić przepisy bezwzględnie wiążące innego państwa, z którymi oceniany stosunek prawny jest ściśle związany, jeżeli przepisy te, według prawa tego państwa, stosuje się bez względu na to, jakiemu prawu ten stosunek podlega. Podczas rozstrzygania o uwzględnieniu tych przepisów należy mieć na uwadze ich naturę i cel oraz skutki, które wynikną z ich uwzględnienia oraz te, które wyniknęłyby w razie ich pominięcia.

STOSOWANIE OBCEGO PRAWA MERYTORYCZNEGO

Art. 6 PPM

1. Prawo właściwe stosowane na podstawie przepisów ustawy niniejszej obejmuje także **przepisy prawa publicznego**, które według tego prawa znajdują zastosowanie do danego stosunku prawnego.
2. Jeżeli prawo właściwe dla ocenianego stosunku prawnego zawiera przepisy przewidujące **domniemania prawne lub inne reguły określające ciężar dowodu**, odnoszące się do tego stosunku, stosuje się te przepisy.

STOSOWANIE OBCEGO PRAWA MERYTORYCZNEGO

Art. 10 PPM

1. Jeżeli **nie można ustalić okoliczności, od których zależy właściwość prawa**, stosuje się **prawo najściślej związane** z danym stosunkiem prawnym.
2. Jeżeli **nie można stwierdzić w rozsądnym terminie treści właściwego prawa obcego**, stosuje się **prawo polskie**.

STOSOWANIE OBCEGO PRAWA MERYTORYCZNEGO

Art. 67 PPM

W razie braku wskazania prawa właściwego w niniejszej ustawie, przepisach szczególnych, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikowanych umowach międzynarodowych i prawie Unii Europejskiej, do stosunku objętego zakresem niniejszej ustawy należy stosować **prawo państwa, z którym stosunek ten jest najściślej związany.**

STOSOWANIE OBCEGO PRAWA ZOBOWIĄZAŃ

Art. 12 RZYMU I. Zakres prawa właściwego

1. Prawo właściwe dla umowy na podstawie niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie w szczególności do:

- a) jej wykładni;
- b) wykonywania wynikających z niej zobowiązań
- c) w granicach uprawnień przyznanych sądowi przez prawo procesowe, skutków całkowitego lub częściowego niewykonania tych zobowiązań, łącznie z określeniem wysokości szkody, w zakresie, w jakim rozstrzygają o tym przepisy prawa;
- d) różnych sposobów wygaśnięcia zobowiązań oraz przedawnienia i utraty praw wynikającej z upływu terminów;
- e) skutków nieważności umowy.

2. W odniesieniu do sposobu wykonania oraz środków, które może podjąć wierzyciel w przypadku nienależytego wykonania, bierze się pod uwagę prawo państwa, w którym następuje wykonanie.

STOSOWANIE OBCEGO PRAWA ZOBOWIĄZAŃ

Art. 18 RZYMU I. Dowody

1. Prawo właściwe dla zobowiązania umownego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem stosuje się w zakresie, w jakim zawiera ono odnoszące się do zobowiązań umownych domniemania prawne lub określa ciężar dowodu.
2. Dowód umowy lub czynności prawnej może być przeprowadzony wszelkimi środkami dopuszczalnymi zgodnie z prawem sądu lub zgodnie z jednym z praw, o których mowa w art. 11, według którego umowa lub czynność prawna jest ważna co do formy, pod warunkiem że dowód można przeprowadzić w ten sposób przed sądem orzekającym.

KAZUS 1

W dniu 15 czerwca 2011 r. do Sądu Okręgowego we Wrocławiu wpłynął pozew spółki zarejestrowanej według prawa chińskiego 贸易进口-出口 (HANDEL IMPORT - EXPORT) z siedzibą na Tajwanie przeciwko polskiej spółce Inter - Import sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Polska spółka nabyła od kontrahenta z Tajwanu dwa kontenery sprzętu sportowego (piłek, rakietek, ochraniaczy, strojów sportowych), jednak nie uregulowała całej należności za zamówiony towar. Strony w umowie wyłączyły wyraźnie zastosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzonej w dniu 11 kwietnia 1980 r. w Wiedniu, jednakże poza tym strony nie dokonały wyboru prawa właściwego i zgodnie z normami kolizyjnymi obowiązującymi w siedzibie sądu prawem właściwym dla powyższej umowy jest prawo obowiązujące w miejscu zwykłego pobytu podmiotu sprzedającego, czyli prawo obowiązujące na Tajwanie.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

- 1. Czy sąd ma obowiązek zastosowania prawa obowiązującego na Tajwanie, jeśli tak, to w jaki sposób będzie je stosował?**
- 2. W jaki sposób sąd może ustalić treść prawa obowiązującego na Tajwanie?**
- 3. Jak powinien postąpić sąd, jeżeli nie będzie mógł ustalić treści prawa obowiązującego na Tajwanie lub gdy ustalenie nie będzie mogło nastąpić w rozsądnym terminie?**

KAZUS 2

Obywatel Polski Jan Nowak w dniu 5 maja 2011 r. udał się do pracy na Wyspy Brytyjskie. Początkowo pracował w Brighton, ale ostatecznie przeniósł się do Briningham, gdzie znalazł zatrudnienie jako kelner. W Briningham zakład pracy Jana Nowaka znajdował się praktycznie w samym centrum miasta, lecz wynajem mieszkania w centrum był drogi, dlatego też Jan Nowak wynajął kwaterę pod Briningham. Wiązało się to ze znacznymi uciążliwościami związanymi z dojazdem. Wraz z trójką innych obywateli polskich wynajmujących mieszkania nieopodal doszedł do wniosku, że dobrze by było dojeżdżać do pracy samochodem. W tym też celu udał się do komisji i zakupił samochód znanej niemieckiej marki, który jednak był w kiepskim stanie technicznym, co wynikało z tego, iż został wyprodukowany w roku 1981. Samochód był zarejestrowany w Wielkiej Brytanii i po zakupie Jan Nowak przerejestrował pojazd na siebie. Znajomi składali się Nowakowi na paliwo i tak codziennie rano jeździli z nim do pracy w centrum i z powrotem. W weekend 18-19 czerwca 2011 r. Jan Nowak wraz z przyjaciółmi wybrał się na zawody żużlowe do Cardiff, w których mieli uczestniczyć reprezentanci Polski. W drodze powrotnej z zawodów, włączając się do ruchu na autostradzie M50, Jan Nowak nie dostosował prędkości do panujących warunków na drodze, wskutek czego wpadł w poślizg i zderzył się z nadjeżdżającym pojazdem typu bus. W efekcie zderzenia kierowca busa, Jan Nowak i jeden z podróżujących z nim pasażerów doznali średnich obrażeń ciała i zostali poddani hospitalizacji. Pozostali pasażerowie odnieśli jedynie lekkie obrażenia i po zaopatrzeniu ambulatoryjnym mogli opuścić szpital. W wyniku wypadku poważnym zniszczeniom uległy oba pojazdy oraz maszyny znacznej wartości przewożone w busie. W momencie wypadku Jan Nowak miał we krwi 0,7‰ alkoholu (maksymalna dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi w Wielkiej Brytanii wynosi 0,8‰), przy czym zauważalna była tendencja spadkowa poziomu alkoholu we krwi. Jak ustalili biegli, bezpośrednią przyczyną wypadku było niezachowanie szczególnej ostrożności na mokrej nawierzchni i przekroczenie prędkości w tym miejscu (wjazd na autostradę) o 20 km/h (dopuszczalna prędkość 70 km/h). Zaraz po wyjściu ze szpitala Jan Nowak został przesłuchany na policji, zostały mu przedstawione zarzuty i został za kaucją zwolniony do domu. Pięć dni później Jan Nowak wsiadł w samolot i wrócił do swojego rodzinnego miasta Wrocławia. Firma, do której należał bus, oraz ubezpieczalnia zamierzają pozwać Jana Nowaka przed sądem w Polsce o naprawienie szkody powstałej wskutek wypadku.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla pozaumownego zobowiązania Jana Nowaka z tytułu odpowiedzialności za spowodowaną szkodę?

2. Czy sąd polski zastosuje brytyjskie przepisy o charakterze publicznoprawnym wykazujące związek z powyższym stosunkiem prawnym, jeśli tak, to pod jakimi warunkami i w jaki sposób?

KWALIFIKACJA POJĘĆ PRAWNYCH

- według lex fori
- według lex causae
- według metody porównawczej
(autonomicznej PPM)

KWESTIA WSTĘPNA

- metoda lex fori
- metoda lex causae
- metoda mieszana

ODESŁANIE

- dalsze
- zwrotne
- pośrednie

ODESŁANIE

Art. 5 PPM

1. Jeżeli prawo obce, wskazane jako właściwe przez ustawę niniejszą, każe stosować do danego stosunku prawnego prawo polskie, stosuje się prawo polskie.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli wskazanie prawa właściwego:
  - 1) nastąpiło w drodze wyboru prawa;
  - 2) dotyczy formy czynności prawnej;
  - 3) dotyczy zobowiązań umownych, pozaumownych lub z jednostronnych czynności prawnych, dla których prawo właściwe określa niniejsza ustawa.

ODEŚLANIE

Art. 17 PPM

1. Osoba prawna podlega prawu państwa, w którym ma siedzibę.

2. Jeżeli jednak prawo wskazane w przepisie ust. 1 przewiduje właściwość prawa państwa, na podstawie którego osoba prawna została utworzona, stosuje się prawo tego państwa.

3. Prawu wskazanemu w przepisach ust. 1 i 2 podlegają w szczególności:

1) powstanie, łączenie, podział, przekształcenie lub ustanie osoby prawnej;

2) charakter prawny osoby prawnej;

3) nazwa oraz firma osoby prawnej;

4) zdolność osoby prawnej;

5) kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów;

6) reprezentacja;

7) nabycie i utrata statusu wspólnika lub członkostwa oraz prawa i obowiązki z nimi związane;

8) odpowiedzialność wspólników lub członków za zobowiązania osoby prawnej;

9) skutki naruszenia przez osobę reprezentującą osobę prawną ustawy, aktu założycielskiego lub statutu.

ODESŁANIE

Art. 20 RZYMU I. Wyłączenie odesłania

Za prawo danego państwa, wskazane jako właściwe na podstawie niniejszego rozporządzenia, uważa się normy prawne obowiązujące w tym państwie, z wyłączeniem norm prawa prywatnego międzynarodowego, chyba że niniejsze rozporządzenie stanowi inaczej.

KAZUS 3

Bracia bliźniacy Fernando A. i Jorge A. są obywatelami Argentyny. Jednak posiadają korzenie polskie i niemieckie – ich babka od strony ojca była Polką, natomiast dziadek od strony matki był obywatelem Niemiec. W 2002 r. bracia udali się na studia informatyczne na uniwersytecie technicznym w Monachium. Po studiach planowali powrót do kraju, lecz otrzymali ciekawe propozycje pracy – Fernando w średniej wielkości firmie informatycznej w Berlinie, natomiast Jorge w jednym z międzynarodowych koncernów informatycznych, miejscem zaś świadczenia przez niego pracy miał być Wrocław. Wspólną pasją braci był windsurfing, dlatego często udawali się nad Morze Bałtyckie. W maju 2011 r. bracia z uwagi na ich wspólne hobby postanowili zakupić dom nad morzem w jednej z nadmorskich miejscowości w województwie zachodniopomorskim. Po wyszukaniu atrakcyjnej oferty domu w Rewalu i dopełnieniu wszystkich formalności (w tym uzyskaniu zgody na zakup wydanej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych), w dniu 15 lipca 2011 r. stawili się wraz ze sprzedającym Janem N. przed notariuszem Adamem K. w Szczecinie w celu zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości.

Prawem właściwym dla zdolności do czynności prawnych osoby fizycznej według argentyńskich norm kolizyjnych jest prawo miejsca zamieszkania osoby fizycznej.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż, jakie prawo będzie właściwe dla zdolności do czynności prawnych:

1. Fernando A.
2. Jorge A.

3. Czy mamy w niniejszym kazusie do czynienia z odesłaniem, jeśli tak to z jakim?

KLAUZULA PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Art. 7 PPM

Prawa obcego nie stosuje się, jeżeli jego stosowanie miałyby skutki sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

KLAUZULA PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Art. 21 RZYMU I. Porządek publiczny państwa siedziby sądu

Stosowanie przepisów prawa, wskazanego jako właściwe przez niniejsze rozporządzenie, może zostać wyłączone jedynie wówczas, gdy takie stosowanie jest w sposób oczywisty niezgodne z porządkiem publicznym państwa siedziby sądu

KLAUZULA PORZĄDKU PUBLICZNEGO

- działanie pozwalające
- działanie zakazujące

NIEJEDNOLITE PRAWO

- konflikt interlokalny
- konflikt interpersonalny

NIEJEDNOLITE PRAWO

Art. 9 PPM

Jeżeli w państwie, którego prawo jest właściwe, obowiązują różne systemy prawne, **prawo tego państwa wskazuje, który z tych systemów należy stosować**. W razie braku takiego wskazania, stosuje się ten z tych systemów, który związany jest **najściślej** z danym stosunkiem prawnym.

NIEJEDNOLITE PRAWO

Art. 22 RZYMU I. Państwa posiadające niejednolity system prawny

1. W przypadku gdy państwo składa się z kilku jednostek terytorialnych, z których każda posiada własne normy prawne dotyczące zobowiązań umownych, dla ustalenia prawa właściwego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem **każdą jednostkę terytorialną uważa się za państwo.**

2. Państwo członkowskie, w którym różne jednostki terytorialne mają własne normy prawne dotyczące zobowiązań umownych, nie ma obowiązku stosowania niniejszego rozporządzenia w przypadku kolizji norm wyłącznie takich jednostek terytorialnych.

INNE

ZMIANA STATUTU

KONFLIKT PRZECHODNI

OBEJŚCIE PRAWA

Jurysdykcja

Art. 1099 KPC

§ 1. Brak jurysdykcji krajowej sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. W razie stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej sąd odrzuca pozew lub wniosek, z zastrzeżeniem art. 1104 § 2 lub art. 1105 § 6.

§ 2. Brak jurysdykcji krajowej stanowi przyczynę nieważności postępowania.

Jurysdykcja

Art. 27 Brukseli Ia

Sąd państwa członkowskiego stwierdza z urzędu brak swej jurysdykcji, jeżeli wystąpiono do niego o rozpoznanie sprawy należącej na mocy art. 24 do wyłącznej jurysdykcji sądów innego państwa członkowskiego.

JURYSDYKCJA KRAJOWA W PROCESIE

Art. 1103 PPM

Sprawy rozpoznawane w procesie należą do jurysdykcji krajowej, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej.

JURYSDYKCJA OGÓLNA

Art. 4 Brukseli Ia

1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego.
2. Do osób, które nie są obywatelami państwa członkowskiego, w którym mają miejsce zamieszkania, stosuje się przepisy jurysdykcyjne właściwe dla obywateli tego państwa członkowskiego.

Art. 5 Brukseli Ia

1. Osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami ustanowionymi w sekcjach 2-7 niniejszego rozdziału.
2. W szczególności w stosunku do osób, o których mowa w ust. 1, nie mają zastosowania krajowe przepisy jurysdykcyjne, które państwa członkowskie mają obowiązek notyfikować Komisji zgodnie z art. 76 ust. 1 lit. a).

Art. 6 Brukseli Ia

1. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, jurysdykcja sądów każdego państwa członkowskiego jest określana, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 1, art. 21 ust. 2 oraz art. 24 i 25, przez prawo tego państwa członkowskiego.
2. Przeciwnie takiemu pozwanemu każda osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, niezależnie od swojego obywatelstwa może powoływać się w tym państwie na obowiązujące w nim przepisy jurysdykcyjne, w szczególności przepisy, które państwa członkowskie mają obowiązek notyfikować Komisji zgodnie z art. 76 ust. 1 lit. a), tak samo jak obywatele tego państwa członkowskiego.

JURYSDYKCJA SZCZEGÓLNA

Art. 7 Brukseli Ia

Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może być pozwana w innym państwie członkowskim:

1) a) w sprawach dotyczących umowy - przed sądy miejsca wykonania danego zobowiązania;

b) do celów niniejszego przepisu - i o ile nie uzgodniono inaczej - miejscem wykonania danego zobowiązania jest:

- w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych - miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy te zgodnie z umową zostały albo miały zostać dostarczone,

- w przypadku świadczenia usług - miejsce w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone;

c) jeżeli lit. b) nie ma zastosowania, stosuje się lit. a);

2) w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego - przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę; (...)

UMOWA JURYSDYKCYJNA

Art. 15 Brukseli Ia

Od przepisów niniejszej sekcji można odstąpić na podstawie umowy tylko wówczas:

- 1) jeżeli umowa została zawarta po powstaniu sporu;
- 2) jeżeli przyznaje ona ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub uposażonemu z tytułu ubezpieczenia uprawnienie do występowania przed sądy inne niż wymienione w niniejszej sekcji;
- 3) jeżeli została ona zawarta między ubezpieczającym a ubezpieczycielem, którzy w chwili zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w tym samym państwie członkowskim, celem uzasadnienia jurysdykcji sądów tego państwa członkowskiego także wówczas, gdy zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło za granicą, chyba że taka umowa nie jest dopuszczalna według prawa tego państwa członkowskiego;
- 4) jeżeli została ona zawarta przez ubezpieczającego, który nie ma miejsca zamieszkania w państwie członkowskim, z wyjątkiem ubezpieczenia obowiązkowego lub ubezpieczenia nieruchomości położonej w państwie członkowskim; lub
- 5) jeżeli dotyczy ona umowy ubezpieczenia obejmującej jedno lub więcej ryzyk, wymienionych w art. 16.

Jurysdykcja w sprawach dotyczących umów konsumenckich

Art. 17 Brukseli Ia

1. Jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia z umowy, którą zawarła osoba, konsument, w celu, który nie może być uważany za działalność zawodową lub gospodarczą tej osoby, jurysdykcję określa się na podstawie niniejszej sekcji, nie naruszając przepisów art. 6 i art. 7 pkt 5,

a) jeżeli chodzi o umowę sprzedaży na raty rzeczy ruchomych;

b) jeżeli chodzi o umowę pożyczki spłacanej ratami lub inną umowę kredytową, która przeznaczona jest na finansowanie kupna rzeczy tego rodzaju; lub

c) we wszystkich innych przypadkach - gdy druga strona umowy w państwie członkowskim, na terytorium którego konsument ma miejsce zamieszkania, prowadzi działalność zawodową lub gospodarczą lub taką działalność w jakikolwiek sposób kieruje do tego państwa członkowskiego lub do kilku państw włącznie z tym państwem członkowskim, a umowa wchodzi w zakres tej działalności.

2. Jeżeli konsument zawiera umowę z kontrahentem, który nie ma miejsca zamieszkania na terytorium danego państwa członkowskiego, ale ma filię, agencję lub inny oddział w państwie członkowskim, to w sporach dotyczących ich działalności kontrahent taki jest traktowany tak, jak gdyby miał miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim.

3. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do umów przewozu, z wyjątkiem umów przewidujących w zamian za cenę ryczałtową połączone świadczenia przewozu i noclegu.

Uznanie orzeczeń

Art. 1145 KPC

Orzeczenia sądów państw obcych wydane w sprawach cywilnych podlegają uznaniu z mocy prawa, chyba że istnieją przeszkody określone w art. 1146.

Uznanie orzeczeń

Art. 36 Brukseli Ia

1. Orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania.
2. Każda zainteresowana strona może zgodnie z procedurą przewidzianą w sekcji 3 podsekcja 2 wystąpić o wydanie orzeczenia stwierdzającego, że nie zachodzą podstawy do odmowy uznania, o których mowa w art. 45.
3. Jeżeli wynik postępowania w sądzie danego państwa członkowskiego zależy od rozstrzygnięcia ubocznej kwestii odmowy uznania, sąd ten jest sądem właściwym do rozpatrywania tej kwestii.

Wykonanie orzeczeń

Art. 1150 KPC

Orzeczenia sądów państw obcych w sprawach cywilnych, nadające się do wykonania w drodze egzekucji, stają się tytułami wykonawczymi po stwierdzeniu ich wykonalności przez sąd polski.

...

Wykonanie orzeczeń

Art. 39 Brukseli Ia

Orzeczenie wydane w państwie członkowskim, które jest wykonalne w tym państwie członkowskim, jest wykonalne w innym państwie członkowskim bez potrzeby stwierdzania jego wykonalności.

KAZUS 4

Krzysztof mieszka we Wrocławiu, gdzie prowadzi działalność gospodarczą polegającą na produkcji drewnianych mebli na zamówienie. Na potrzeby prowadzonej działalności chciał zakupić maszynę do obróbki drewna. W tym celu skontaktował się z niemiecką spółką Holz GmbH z siedzibą w Monachium, zajmującą się sprzedażą specjalistycznych maszyn do obróbki drewna. Uzgodnień dokonano drogą telefoniczną, po czym spółka Holz GmbH przesłała Krzysztofowi pocztą umowę do podpisu. Umowa była już podpisana przez organ spółki Holz GmbH, po podpisaniu zaś umowy przez siebie Krzysztof miał ją odesłać do spółki Holz GmbH. Umowa zajmowała jedną stronę kartki papieru, w jej treści był zapis, że integralną częścią umowy są Ogólne Warunki Umowy. Na tej stronie kartki były miejsca na podpisy stron. Na drugiej stronie kartki były Ogólne Warunki Umowy, gdzie wskazano między innymi, że spory pomiędzy stronami rozpoznawał będzie sąd właściwy dla siedziby sprzedającego (spółki Holz GmbH), a prawem właściwym dla umowy jest prawo niemieckie. Ogólne Warunki Umowy nie były podpisywane przez strony. Krzysztof podpisał umowę i odesłał ją do spółki Holz GmbH. Odbiór towaru miał nastąpić w siedzibie spółki Holz GmbH, a zapłata ceny miała nastąpić przelewem w ciągu tygodnia od odbioru towaru. Krzysztof wysłał do siedziby niemieckiej spółki swój samochód transportowy, na który została załadowana maszyna, następnie przewieziona przez samochód transportowy Krzysztofa do Wrocławia. We Wrocławiu okazało się, że maszyna nie działa prawidłowo z powodu wad technicznych. Spółka Holz GmbH odmówiła jednak jakichkolwiek napraw, wymiany towaru na nowy lub obniżenia ceny. Krzysztof wniósł do Sądu Okręgowego we Wrocławiu pozew przeciwko spółce Holz GmbH.

- 1. Czy w sprawie dokonano wyboru prawa?**
- 2. Czy strony skutecznie zawarły umowę jurysdykcyjną?**
- 3. Czy gdyby nie było umowy jurysdykcyjnej, sąd polski miałby jurysdykcję w tej sprawie?**

KAZUS 5

Igor mieszkający na Ukrainie i Gerard mieszkający w Niemczech zawarli w Polsce umowę, na mocy której Gerard kupił od Igora określone produkty rolnicze. Produkty te zostały od razu wydane Gerardowi, który zapłacił za nie 70% ceny, resztę zaś miał zapłacić w ciągu 2 tygodni. Umowa wchodziła w zakres działalności gospodarczej prowadzonej zarówno przez Gerarda, jak i Igora. Gerard po 2 tygodniach odmówił zapłaty brakującej kwoty. Igor wniósł do sądu niemieckiego pozew o zapłatę w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (europejskim postępowaniu nakazowym).

1. Oceń, czy sprawa będzie mogła być rozpoznana przez sąd niemiecki w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.

2. Czy gdyby Igor wniósł sprawę do sądu polskiego, to czy ten sąd miałby jurysdykcję krajową w sprawie? Wskaż ewentualną podstawę prawną?

dr Łukasz Goździaszek

Adiunkt w Centrum Badań Problemów
Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji
Elektronicznej na Wydziale Prawa,
Administracji i Ekonomii Uniwersytetu
Wrocławskiego

Adwokat

Specjalizuje się w Prawie Internetu
i Technologii

Autor książek: „Prawo blogosfery”,
„Cywilnoprawne granice swobody
wypowiedzi w Internecie”,
„Internetowy system pozasądowego
rozstrzygnięcia sporów konsumenckich w
Unii Europejskiej. Komentarz”,
„Identyfikacja elektroniczna i usługi
zaufania w odniesieniu do transakcji
elektronicznych na rynku wewnętrznym
Unii Europejskiej. Komentarz”
i „Elektroniczne postępowanie
upominawcze”

